

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน หากจะกล่าวถึงการนำ ICT มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน โดยเฉพาะในภาคธุรกิจมากขึ้น และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้การนำ ICT มาใช้นอกจากจะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วและยังช่วยในเรื่องของการดำเนินธุรกิจในโลก Cyber Space ซึ่งถือว่าเป็นอีกช่องทางในการทำธุรกิจหรือที่เรียกว่า e-Commerce การนำ ICT มาใช้นอกจากจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการให้บริการประชาชนแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของแผนการปฏิรูประบบราชการให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งการนำระบบการประมูลออนไลน์ หรือ e-Auction มาใช้ถือเป็นภารกิจหนึ่งภายใต้ต้น โยบายของรัฐบาลที่ให้หน่วยงานภาครัฐทำการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Procurement ริเริ่มมาตั้งแต่สมัยที่รัฐบาลจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ แต่ในระยะแรกคิดจัดเรื่องของระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและครุภัณฑ์ภาครัฐ จนกระทั่งรัฐบาลมีมติออกมาภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการเมื่อเดือนตุลาคม 2545 โดยให้ริเริ่มโครงการดังกล่าวไปก่อนเป็นลักษณะ โครงการนำร่อง โดยให้ยกเว้นการใช้กฎระเบียบดังกล่าวในช่วงนำร่อง ขณะเดียวกันก็ได้เปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบด้านระเบียบพัสดุของทางราชการใหม่ จากเดิมที่เป็นสำนักนายกรัฐมนตรื เป็นกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ซึ่งมีหน่วยงานอย่างศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เป็นผู้ช่วยเหลือด้านการให้คำปรึกษาและกำลังคน

ซึ่งในปัจจุบันกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการประมูลของภาคราชการ กลางเป็นหนึ่งในหลายโครงการของภาครัฐ ที่ถูกจับตามองจากประชาชนและผู้ตรวจสอบสังคมมากที่สุด เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวเป็นจุดอ่อน ที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชั่นของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับเล็กจนถึงระดับใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการเรียกรับเงินใต้โต๊ะเพื่อนำเงินเข้ากระเป่าตนเอง ของผู้มีอำนาจในหน่วยงานนั้นๆ หรือ การกำหนดลักษณะงาน (Specification) ล่วงหน้าเพื่อกีดกันผู้ยื่นซองประกวดราคารายอื่นไม่ให้ได้รับโครงการไปดำเนินการ เพราะต้องการให้บริษัทเครือญาติตลอดจนบริษัทที่มีส่วนได้ส่วนเสียของตนเอง เป็นผู้ได้รับการประมูลโครงการนั้น หรือ กระบวนการที่เรียกว่า "ฮั้วประมูล" สาเหตุที่สิ่งต่างๆ เหล่านี้ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องน่าจะมาจากเหตุสำคัญ คือ การจัดซื้อ

จัดจ้าง และการประมูลในภาครัฐไม่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน กล่าวคือ มีการเปิดให้ยื่นซองประกวดราคาเข้ามา แต่ไม่ได้มีการเปิดเผยถึงตัวเลขของแต่ละแห่ง ที่นำเสนอว่ามีลักษณะการแข่งขันด้านราคา หรือ คุณภาพอย่างไรและคัดเลือกเป็นธรรมหรือไม่ นอกจากนี้การจัดซื้อจัดจ้างมักมีการติดต่อกันโดยตรงระหว่างบุคคลผู้รับผิดชอบ โดยใช้เครื่องมือพิเศษ คือ จำนวนเงินและผลประโยชน์ที่แบ่งมาจากผลประโยชน์ของบริษัทผู้ประมูล ที่จะได้รับจากโครงการภาครัฐอันมีมูลค่ามหาศาล

อีกทั้ง จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) และนโยบายรัฐบาลที่จะมุ่งเน้นในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยในส่วนของภาครัฐจะเน้น ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสนับสนุนการทำงานในภาครัฐให้มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะส่งผลให้ภาครัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนภาคเอกชนให้มีความแข็งแกร่งร่วมกันในการจะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน (กรมบัญชีกลาง, 2549: 1)

โดยในองค์กรภาครัฐนั้น ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุนในการทำงานในภาครัฐหลายๆ ส่วนงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาพัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรให้สำเร็จบรรลุผลตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งการจัดหาหรือการได้มาซึ่งพัสดุนั้นในที่นี้ขอกกล่าวถึง วิธีการจัดหาเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งแต่เดิมได้กำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างไว้ 5 วิธี ได้แก่ 1) วิธีตกลงราคา 2) วิธีสอบราคา 3) วิธีประกวดราคา 4) วิธีพิเศษ 5) วิธีกรณีพิเศษ จนเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2545 ได้มีการเพิ่มวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ขึ้นอีก 1 วิธี คือ วิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด (นาตองงค์ จันทร์แจ่มแจ้ง, 2555: ระบบออนไลน์)

อย่างไรก็ตามการจัดซื้อจัดจ้าง ก็ยังพบปัญหาการทุจริตในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่รัฐบาลพยายามปราบปรามและหาวิธีแก้ไขเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เนื่องจากที่ผ่านมา มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นจำนวนมาก หากได้ติดตามข่าวทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จะพบว่ามิใช่ข่าวการทุจริตการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมของส่วนราชการหรือหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ การทุจริตในกรณีดังกล่าวทำให้รัฐเกิดความเสียหายและสูญเสียงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นมูลค่ามหาศาล เช่น การทุจริตการสั่งซื้อยาของกระทรวงสาธารณสุข การทุจริตการสั่งซื้อนมโรงเรียน การทุจริตโครงการลำไย เป็นต้น การนำเอา

เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นมาตรการหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชันในการจัดหาพัสดุของราชการ

ดังนั้น วิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ถือเป็นกระบวนการประมูลซื้อขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อจัดการระบบการประมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดหาและจัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ การจัดหาพัสดุซึ่งเกิดจากการรวมความต้องการจัดซื้อพัสดุในปริมาณมาก (Demand Aggregation) ทำให้คำสั่งซื้อที่มีมูลค่าสูงจนสามารถจัดการประมูลได้ ราคาของสินค้าที่ทำการประมูลประเภทนี้จะเกิดจากการเสนอราคาแข่งขันของผู้ขายในแต่ละครั้งด้วยการประมูลผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการทำการประมูลแบบ e-Auction นี้ ตลาดกลางฯ จะต้องเป็นผู้จัดการประมูลที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านนี้มาทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการประมูลและให้คำแนะนำในการจัดซื้อ

การประมูลออนไลน์จึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการเจรจาต่อรอง เพื่อคัดเลือกผู้ขายและสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับผู้ซื้อ การประมูลออนไลน์สามารถดำเนินการได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา ขั้นตอนการทำการประมูลออนไลน์ เริ่มจากการกำหนดคุณสมบัติสินค้า คัดเลือกผู้ขาย ส่ง RFI (Request for Information) / RFP (Request for Proposal) / RFQ (Request for Quotation) เลือกรูปแบบการประมูลที่เหมาะสม จัดการประมูล เลือกผู้ขายที่เหมาะสม และทำธุรกรรมการซื้อขาย

ปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น ใ้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 โดยมีกำหนดให้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ก.พ. 2549 เป็นต้นมา ซึ่งใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนและหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (กพ.อ.) ให้จัดหาด้วยวิธีอื่นได้

เมื่อการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง โปร่งใสจากองค์กรอิสระ ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการกิจของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยเป็นองค์กรของรัฐที่มีสถานะพิเศษ ซึ่งได้รับหลักประกันให้สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้โดยอิสระ ปลอดพ้นจากการแทรกแซงของ

องค์กรของรัฐอื่นหรือสถาบันการเมืองอื่น รวมทั้งอยู่เหนือกระแสและการกดดันใดๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยงานภาครัฐในส่วนภูมิภาคย่อมได้รับการตรวจสอบจากองค์กรอิสระดังกล่าวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังเป็นประจำทุกปี จากสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินประจำภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้มีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดไว้ หากมีการร้องเรียนหรือมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ก็จะได้รับ การตรวจสอบข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้โดยมาตรา 250 (3) บัญญัติให้คณะกรรมการป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการ ไล่สวนความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการที่ทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม โดยกำหนดตำแหน่งของผู้ที่กระทำความผิดไว้ 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหารระดับสูง 2) ข้าราชการตั้งแต่ผู้อำนวยการหรือเทียบเท่าขึ้นไป 3) ผู้ดำรงตำแหน่งตาม 1) และ 2) ได้ทำความผิดร่วมกันผู้ที่มีตำแหน่งต่ำกว่า แต่ข้าราชการที่มีตำแหน่งต่ำกว่าระดับ 8 เดิมลงมา ทำการทุจริตแล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่มีอำนาจไล่สวนความผิดทั้งทางอาญาและวินัย แต่จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (คณะกรรมการ ป.ป.ท.) ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ประกาศบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2551 เป็นต้นมา

นอกจากการตรวจสอบข้างต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้มีการจัดทำแนวทางในการบริหารงานท้องถิ่นในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อสอดคล้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำ การประเมินเกณฑ์ชี้วัด สำหรับการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี (ธรรมาภิบาล) ประจำปี หรือ การประเมินประสิทธิภาพผลการปฏิบัติราชการเพื่อกำหนดประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ ประจำปี โดยถือว่าการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เป็นเรื่องที่ต้องมีการประเมินตามเกณฑ์ชี้วัดดังกล่าว เพื่อเป็นกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกกระดับได้มีการตื่นตัวในการรวมกันในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาถึงการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากที่ได้มีการบังคับใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ด้วยวิธีการ

ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ของส่วนราชการ ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ยกเว้น งานจ้างที่ปรึกษา งานจ้างออกแบบและควบคุมงาน และการซื้อการจ้างด้วยวิธีพิเศษ หรือกรณีพิเศษ ส่วนการซื้อหรือการจ้างที่มีวงเงินรวมไม่เกิน 2 ล้านบาท ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าส่วนราชการ และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างด้วย ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 11 แห่งในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อวิเคราะห์และค้นหาแนวทางในการพัฒนาระบบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อันจะเป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของท้องถิ่นต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

1.2.2 เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการศึกษาการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากที่ได้มีการบังคับใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 รวมทั้งทำการศึกษาถึงการนำหลักธรรมาภิบาลในการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 11 แห่งในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อวิเคราะห์และค้นหาแนวทางในการพัฒนาระบบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะเป็เครื่องมือในการบริหารงานด้านพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของท้องถิ่น ตามแนวนโยบายของรัฐต่อการศึกษานี้จะใช้วิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารหน่วยงาน/ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล, ผู้ค้า/ผู้รับจ้าง ที่เคยเข้าเสนอราคาในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในอำเภอพิชัยและตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน ที่เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือตรวจงานจ้างที่จัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 11 แห่ง ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์อย่างเจาะลึก (In-Dept-Interview) จากนั้นสรุปผลการวิจัยในลักษณะของการพรรณนา วิเคราะห์และสังเคราะห์ ผู้ทำการศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลย้อนหลังของปีงบประมาณ 2554 ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2553 ถึงเดือน กันยายน 2554

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

- 1.4.1 ทำให้ทราบถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
- 1.4.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
- 1.4.3 ผลการศึกษาจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 11 แห่ง ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด

1.5. นิยามศัพท์ทั่วไป

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม ถูกต้องตามหลักการบริหารราชการที่ดี ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ เป็นการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินดีปฏิบัติตามกฎหมาย
2. หลักความโปร่งใส คือ โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนได้ตรวจสอบด้วย
3. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจสำคัญๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ แจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์

การแสดงประชาคมติ หรืออื่นๆ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ

4. หลักความคุ้มค่า คือ ผู้บริหาร ต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการจำเป็นต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

การศึกษาครั้งนี้ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ หมายถึง ในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประหยัดงบประมาณและสามารถตรวจสอบได้

e - Auction หมายถึง การจัดหาพัสดุ ซึ่งเกิดจากการรวมความต้องการจัดซื้อพัสดุในปริมาณมาก (Demand Aggregation) ทำให้คำสั่งซื้อที่มีมูลค่าสูงจนสามารถจัดการประมูลได้ ราคาของสินค้าที่ทำการประมูลประเภทนี้จะเกิดจากความเสนอราคาแข่งขันของผู้ขายในแต่ละครั้งด้วยการประมูลผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในการทำการประมูลแบบ e-Auction นี้ ตลาดกลางจะต้องเป็นฝ่ายดำเนินการจัดการประมูลที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านนี้มาทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการประมูลและให้คำแนะนำในการจัดซื้อ

e-Marketplace Service Provider หมายถึง ผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการประมูลและเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย รวมทั้งจัดหาผู้ขายสินค้าเพิ่มเติมผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีศูนย์กลางการติดต่ออยู่ที่เว็บไซต์ของตลาดกลาง

e-Procurement เป็นระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการให้บริการที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เช่นการตกลงราคา การสอบราคา การประกวดราคา และการจัดซื้อรวมแบบออนไลน์ รวมถึงการลงทะเบียนบริษัทผู้ขาย การทำ e-Catalogue รวมถึงการทำงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อที่เป็น Web Base Application เพื่อทำให้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือใช้ระยะเวลาที่น้อยลง ได้สิ่งของที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม เพิ่มความโปร่งใส และสามารถติดตามตรวจสอบกระบวนการทำงานได้ ทำให้เกิดความยุติธรรมต่อภาคธุรกิจและยังเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ขาย

การพัสดุด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การจัดหาพัสดุ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วยวิธีการซื้อหรือการจ้าง แต่ไม่รวมถึงการจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การซื้อหรือการจ้างด้วยวิธีพิเศษและวิธีกรณีพิเศษที่สามารถทำได้ตามระเบียบอื่น โดยกำหนดให้ผู้เสนอราคาแข่งขันกันเองด้วยระบบ

อิเล็กทรอนิกส์ ในระยะเวลา และ ณ สถานที่ที่กำหนด โดยไม่เปิดเผยตัวเลขที่มีการเสนอราคา (Sealed Bid Auction)

ระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การนำระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ปฏิบัติงาน ได้แก่ การตกลงราคา การสอบราคา การประกวดราคา การจัดซื้อแบบออนไลน์ (On-Line) รวมถึงการลงทะเบียนบริษัทผู้ค้าและการทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

หัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค้การบริหารส่วนตำบล

หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ หมายถึง หัวหน้าหน่วยงานระดับกองหรือแผนกที่ปฏิบัติงานในสายงานที่เกี่ยวกับการพัสดุ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้เป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่พัสดุ หมายถึง เจ้าหน้าที่ซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัสดุ หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้ง หรือได้รับมอบหมายจากหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการท้องถิ่น ให้มีหน้าที่หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัสดุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กวกพ.อ. หมายถึง คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์